

Rapport - Bedömningar av risk för påverkan på Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön SE-0210345

Underlag till detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik, delsträcka D

Uppdrag: Natura 2000-utredning Uppsala Spårväg,
30054703
Kund: Uppsala kommun
Datum: 2023-04-21
Upprättad av: Stefan Grundström
Granskad av: Kirsi Jokinen
Expertstöd: Kristin Westlund (Tillgänglighetsanpassning av dokument)

1. Bakgrund och avgränsning

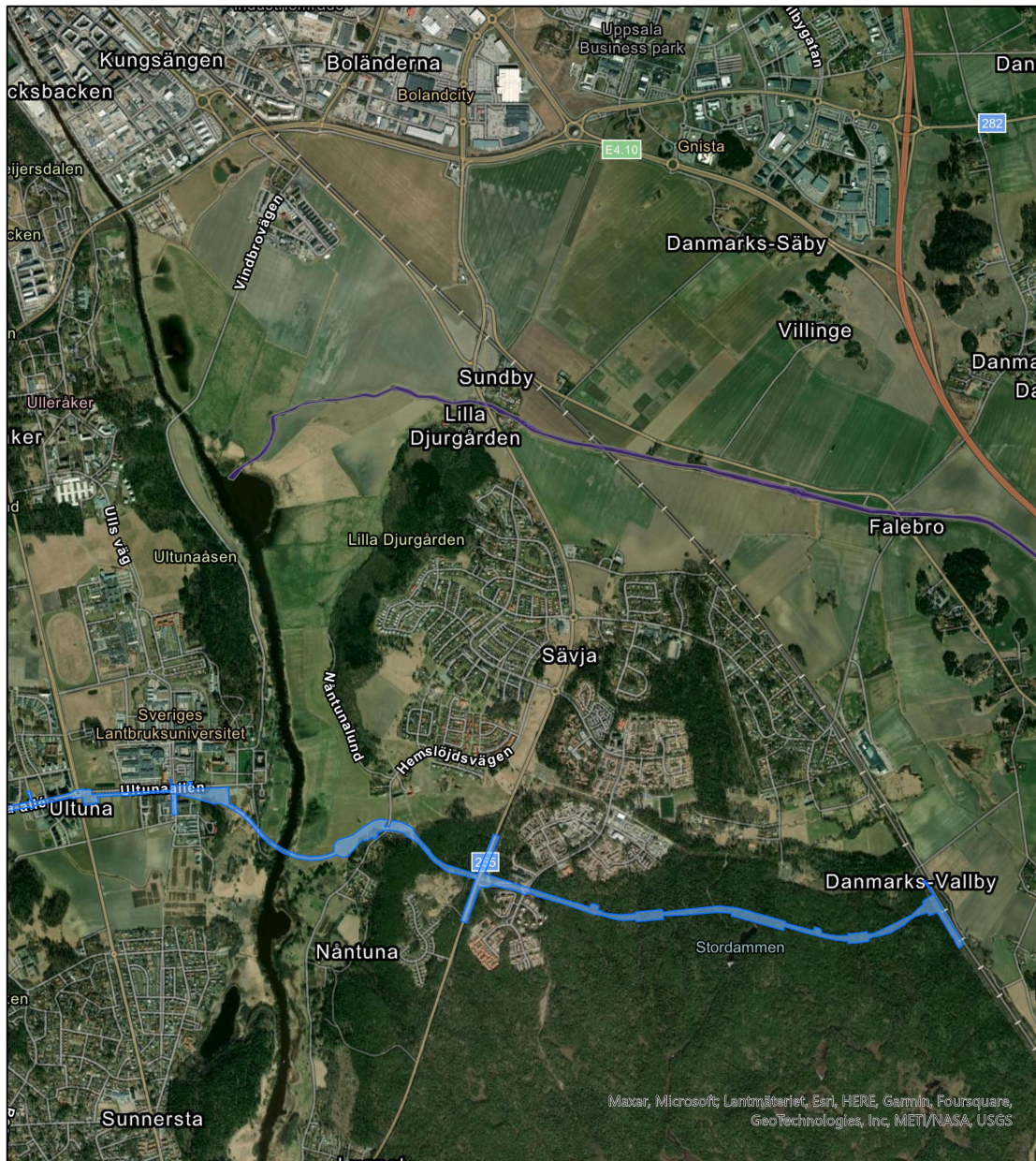
Uppsala kommun planlägger områden för kapacitetsstark kollektivtrafik längs en cirka 6 km lång delsträcka (D) som passerar Fyrisån strax söder om Ultuna. Cirka 2 km längre norrut mynnar Sävjaån i Fyrisån. Sävjaån ingår i Natura 2000 - området Sävjaån-Funbosjön SE0210345, se Figur 1.

Denna rapport utgör ett underlag för bedömning av om de planerade verksamheterna på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000 - området. Om sådan påverkan bedöms föreligga krävs enligt miljöbalken 7 kap 28 a § tillstånd. Enligt 28 b § samma kapitel får sådant tillstånd lämnas endast om verksamheten ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter och åtgärder inte:

1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses skyddas och
2. medför att den art eller de arter som avses skyddas utsätts för störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.

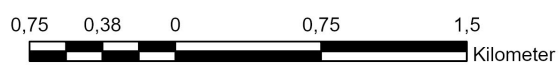
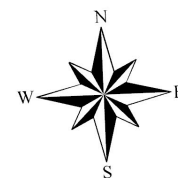
Utgångsläget för att bedöma statusen i naturmiljön är Natura 2000-beslutet från år 2005. För verksamheter (befintlig infrastruktur) som pågick före den 1 juli 2001 krävs inte tillstånd enligt 7 kap. 28 a §. I Naturvårdsverkets handbok för miljöprovningar i Natura 2000-områden formuleras det:

”Avgörande för när artikel 6.2–6.4 ska tillämpas för ett område enligt EU-rätten, är när det enskilda Natura 2000-området har upptagits på EU-kommissionens lista över områden av gemenskapsintresse. I Sverige gäller dock alla svenska bestämmelser från det datum då regeringen beslutade att föreslå området till EU-kommissionen, dvs. något tidigare. Utgångspunkten i EU-rätten är att en redan befintlig verksamhet inte får ge upphov till en försämring av en utpekad naturtyp, en arts livsmiljö eller betydande störning på en utpekad art. Därav följer att områdets ekologiska egenskaper inte får försämrans under den nivå som förelåg när området utsågs. Om en bättre status har uppnåtts bör denna förbättrade status vara referens.”

Teckenförklaring

- Natura 2000 område Sävjaån
- Planområde delsträcka D

Figur 1. Detaljplanområdet för delsträcka D och Natura 2000 - området Säv pån-Funbosjön beläget 2 km norr om delsträcka D:s passage över Fyrisån.

2. Metodik och underlag

De underlag och grunder för bedömningar som använts i denna rapport är:

- Bevarandeplanen för Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön SE-0210345,
- Vägledningarna för de utpekade naturtyperna och arterna,
- Skiktet Naturnaturtyper i skyddadnatur.se,
- Artuppgifter från Artportalen,
- Artuppgifter från Elfiskeregistret.

De typiska arterna som brukar användas för att indikera naturtypens bevarandestatus finns beskrivna i Naturvårdsverkets vägledningarna för Naturnaturtyper. Alla typiska arter finns dock inte inom det här geografiska området. Indikatorvärdet för vissa av de typiska arterna kan ifrågasättas och det saknas vetenskapliga referenser till de bedömningar som urvalet gjorts på. I vägledningarna beskrivs också viktiga strukturer och funktioner för respektive naturtyp.

Vid bedömningarna om prövningsplikten i 28 a § utlöses vägs målbeskrivningar mot de planerade verksamheterna. Indelningen av nivån på konsekvenserna används regelbundet i MKB:er.

Stora negativa konsekvenser uppstår när gynnsam bevarandestatus för naturtypen och/eller utpekade arter inte kan uppnås inom denna del av Natura 2000-området som en följd av verksamheten. Detta orsakas typiskt sett av fysiska förändringar av markområdet eller störningar som orsakar långvarig förändring av livsmiljön inom Natura 2000-området.

Måttliga negativa konsekvenser uppstår när möjligheten att uppnå gynnsam bevarandestatus för naturtypen och/eller utpekade arter riskerar att försvagas inom denna del av Natura 2000-området. Det innebär att fysiska förändringar av markområdet eller störningar på grund av verksamheten men att konsekvenserna kan lindras genom försiktighets- och skyddsåtgärder av något slag.

Små negativa konsekvenser uppstår när gynnsam bevarandestatus för naturtypen och/eller utpekade arter riskerar att påverkas inom denna del av Natura 2000-området men att påverkan är försumbar.

Inga/obetydliga negativa konsekvenser uppstår när gynnsam bevarandestatus och påverkan på livsmiljöer och de utpekade och typiska arterna inte riskerar att påverkas alls.

Positiva konsekvenser uppstår när förutsättningarna för att uppnå gynnsam bevarandestatus förbättras.

3. Natura 2000 - området Sävjaån

Natura 2000 - området Sävjaån-Funbosjön – SE0210345 är 263 hektar stort och består enligt bevarandeplanen enbart av naturtypen 3150 – Naturligt näringsrika sjöar. Enligt Naturanaturtyp-skiktet består Sävjaåns nedre del av naturtypen 3260 – Mindre vattendrag. Bevarandeplanen (BEP) är fastställd 2017.

De arter som är utpekade i området är fiskarna 1130 – Asp, 1149 – Nissöga och 1163 – Stensimpa samt 1355 – Utter. Fisken asp är inte känd från Fyrisån nedströms Sävjaåns utlopp och för nissöga och stensimpa finns inga rapporterade fynd alls från varken Sävjaån eller Fyrisåns nedre delar. Dessa arter är i huvudsak stationära och företar inte långa vandringar för lek eller födosök.

För utter finns flera fynd i Sävjaån och i Fyrisån. Arten har de senaste decennierna haft en positiv utveckling och är numera inte hotklassad i den svenska rödlistan. De skattade värdena som rödlistebedömningen 2020 baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin livskraftig men den är ändå bedömd som nära hotad.

De prioriterade bevarandeåtgärderna enligt BEP handlar om vattenkvalitet, bete av strandängar, skydd av lekplatser för fisk och borttagande av vandringshinder.

De hot som beskrivs som kan påverka Natura 2000-området negativt är till exempel försämrad vattenkvalitet, exploatering av strandområden och skapande av vandringshinder.

4. Bedömning av risken för att verksamheten (genomförande av detaljplanen) på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området

Delsträcka D är planerad att korsas Fyrisån 2 km söder om Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjöns nedre gräns och inget direkt fysiskt intrång i det skyddade området kommer därmed att ske.

Fisken asp är inte känd från Fyrisån nedströms Sävjaåns utlopp och för nissöga och stensimpa finns inga rapporterade fynd från Sävjaån eller Fyrisåns nedre delar. Även om det kan finnas lämpliga miljöer i Fyrisån kan påverkan på dessa arter uteslutas på grund av att de planerade åtgärderna inte kommer att bedrivas som vattenarbeten. De arbeten som kommer att bedrivas inom åns svämplan kommer att bedrivas med försiktighets- och skyddsåtgärder på ett sätt som minimerar risken för grumling och inga arbetsytor eller upplagsytor kommer att finnas inom åns svämplan.

Det viktiga för uttär bedöms vara att inte orsaka barriärer vid brobygget så att uttrarna kan förflytta sig som tidigare längs med ån. Baserat på att brobygget utförs med brostöd utanför strandlinjen som inte kommer att innebära några fysiska hinder för arten bedöms det inte finnas risk för påverkan på bevarandestatusen uppströms bron i Fyrisån och i Sävjaån.

Baserat på bevarandemålen och hotbilden i bevarandeplanen för Sävjaån samt viktiga strukturer och funktioner för naturtyperna 3260 - mindre vattendrag och 3150 – naturligt näringsrika sjöar är det enda som eventuellt skulle kunna påverka naturmiljön inom Natura 2000 - området att det uppstår vandringshinder vid brobygget och att det blir grumling som kan påverka vandringsmönster för arter som delvis lever i Sävjaån.

Bedömningen är att brobygget med brostöd utanför strandlinjen och försiktighetsåtgärder för att undvika grumling i Fyrisån innebär att risken för påverkan på Natura 2000 - området Sävjaån-Funbosjön – SE0210345 innebär Inga/obetydliga negativa konsekvenser och således att verksamheten inte på ett betydande sätt påverkar miljön i Natura 2000-området.

Sammantaget bedöms inte genomförandet av detaljplanen för delsträcka D innebära att miljön inom Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön SE0210345 påverkas på ett betydande sätt. Det innebär att tillståndskrav enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken inte föreligger.